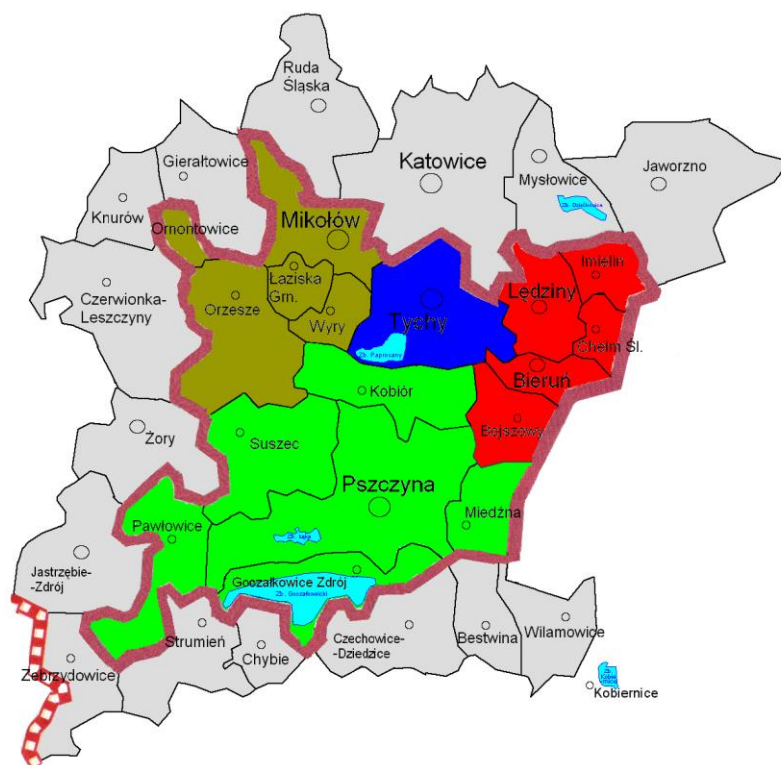

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
TYSKIEGO GRODZKIEGO
w 2022 roku**

*Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych*

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyński	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	3084	1198	2028	2494	8804
Liczba ludności	124 139	59 513	99 486	110 893	394 031

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE TYSKIM GRODZKIM	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	9
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	20
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	26
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	29
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	31
7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	33
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	37

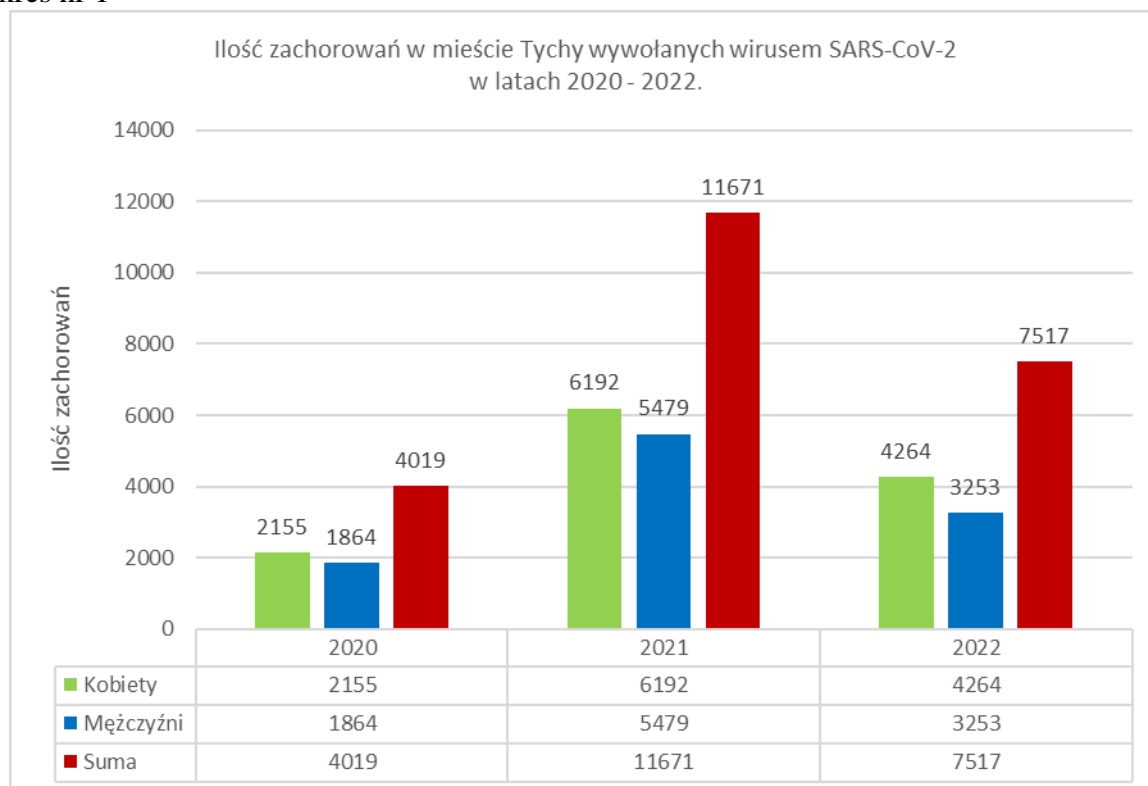
1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W MIEŚCIE TYCHY

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2022 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 9481 chorób zakaźnych, co stanowiło 29,7 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2021 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

W pierwszym kwartale 2022 r. wśród zachorowań dominowała choroba zakaźna COVID -19. Ogółem w 2022 r. wykazano 7517 zachorowań na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 79,3 % wszystkich zarejestrowanych chorób w mieście Tychy (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 7637). Zachorowało 4264 kobiet i 3253 mężczyzn. Z powodu COVID – 19 zmarło 91 osób (w tym 45 kobiet i 46 mężczyzn), co stanowiło 38% ogółu zgonów z powodu ww. choroby z terenu objętego nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Wykres nr 1

Od II kwartału 2022 r. znacząco zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 8 % wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, wśród nich można wyróżnić między innymi: 12 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella, 83 bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile, 153 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz

55 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 436 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 118 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 9,7 % wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, w tym wykazano 78 płonic, 767 osp wietrznych (1 hospitalizacja) oraz 9 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus Pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 14 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B oraz 12 wywołanych wirusem zapaleniem wątroby typu C, oraz zarejestrowano 17 nowych nosicieli antygeny HBs i 29 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły dwa zachorowania na lambliozę oraz pojedyncze na listeriozę, kleszczowe zapalenie mózgu, gorączkę denga, malarię oraz toksoplazmozę wrodzoną.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 2 nowych nosicieli.

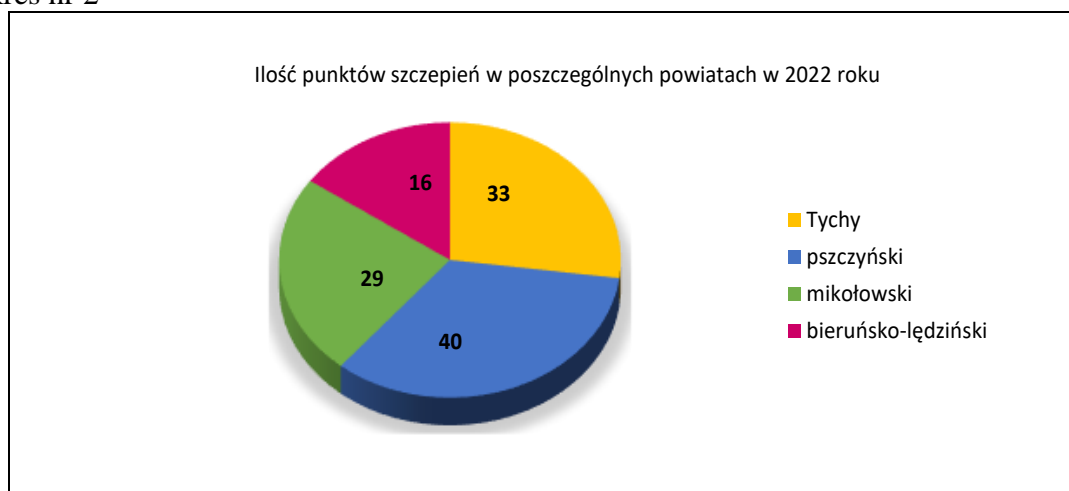
W mieście Tychy w 2022 r. zarejestrowano 64 ogniska zakażeń epidemicznych. W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia 59 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2 (w tym 33 ogniska w szkołach, 18 w przedszkolach, 3 w zakładach pracy, 4 w szpitalach oraz 1 w żłobku). Poza ogniskami COVID-19 w powiecie wystąpiło 5 ognisk o innej etiologii, w tym: 3 ogniska epidemiczne wywołane przez bakterię *Clostridioides difficile* (jako ogniska zakażeń szpitalnych), 1 ognisko wywołane przez bakterię *Klebsiella pneumoniae* (jako ognisko zakażenia szpitalnego) oraz 1 wywołane przez bakterię *Salmonella* spp, stwierdzone wśród dzieci uczęszczających do przedszkola.

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W 2022 r. na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 10727 zachorowań na grypę oraz przypadki grypopodobne. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 2751. Najwięcej osób zachorowało w IV kwartale analizowanego roku tj. 9356, a najmniej w III kwartale tj. 18 osób.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W mieście Tychy obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 33 punktach szczepień (wykres nr 2). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24 667 osób.

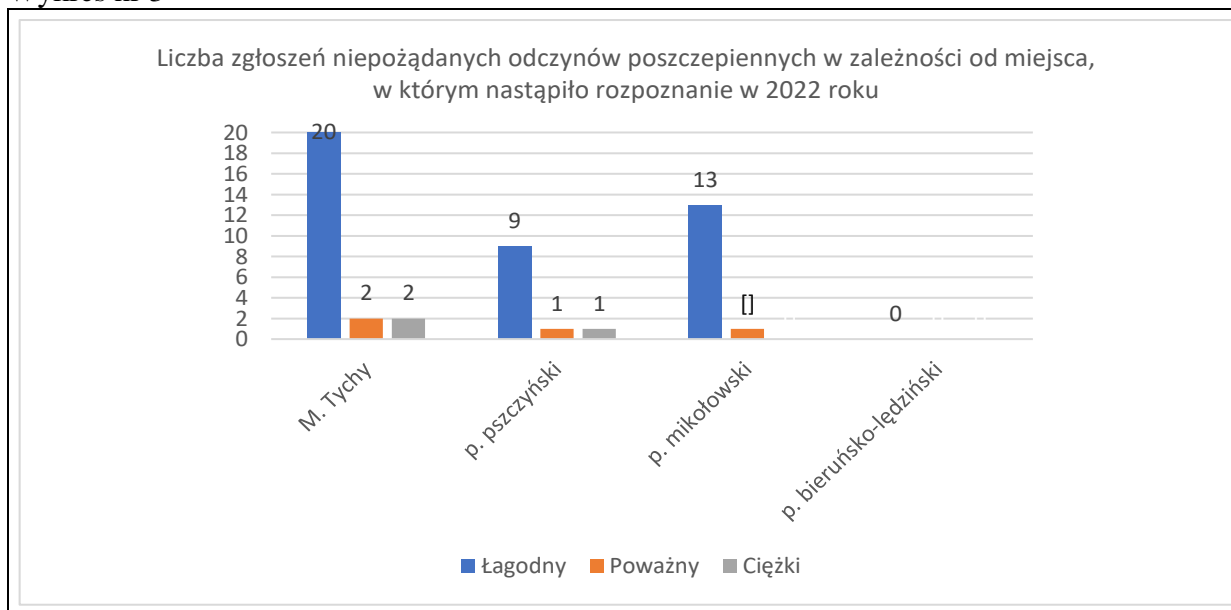
Wykres nr 2

W 2022 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1453 osób uchylających się od obowiązku szczepień, z tego w mieście Tychy – 444. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w mieście Tychy o 12,69 %.

W 2022 r. zarejestrowano 49 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 24 na terenie miasta Tychy. Zaklasyfikowano 20 odczynów łagodnych, 2 poważne i 2 ciężkie (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień,
- udzielano; poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono; nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2022 r. obejmowała nadzorem 957 podmiotów leczniczych, z czego w mieście Tychy – 403, co stanowi 42,1% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 11, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 154 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentyków i pielęgniarek – 238 (tabela 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w mieście Tychy

realizowane były przez 6 szpitali, w tym 3 szpitale jednodniowe oraz 5 podmiotów realizujących inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4

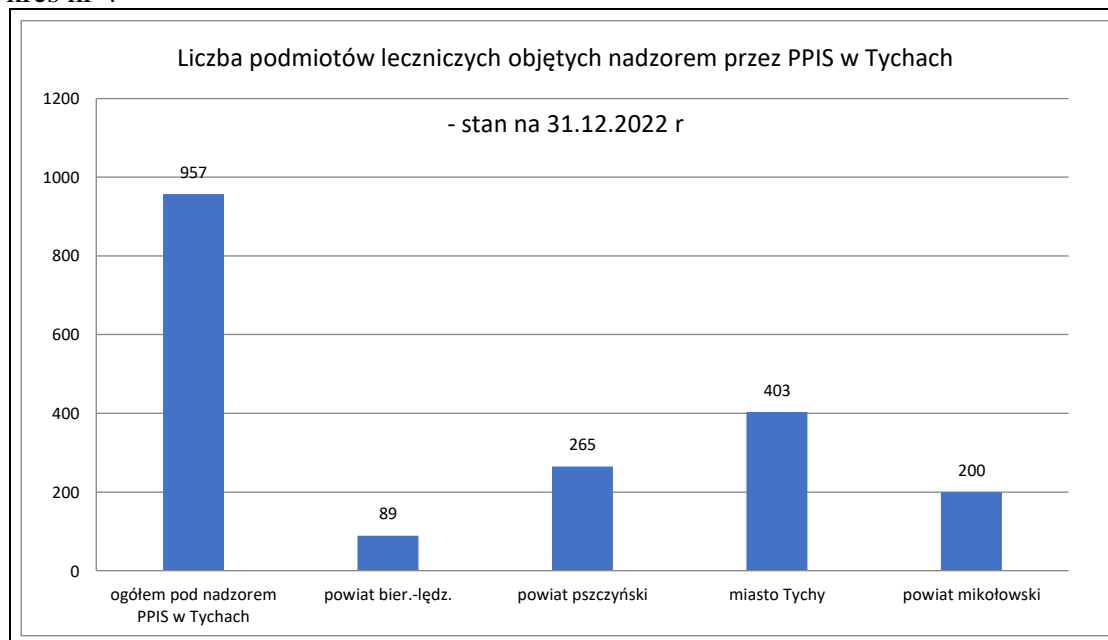

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w Mieście Tychy w 2022 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	11
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	154
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	238
4	Ogółem	403

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 114 kontroli, w tym: 39 kontroli planowych, 33 kontroli problemowych związanych z występowaniem insektów oraz gryzoni i 42 kontrole ponadplanowe. Kontrole ponadplanowe dotyczyły oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych (w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi) oraz zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu. Podczas 9 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły między innymi: niewłaściwego stanu higieniczno – sanitarnego pomieszczeń i postępowania z odpadami medycznymi w podmiotach leczniczych oraz występowania insektów. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 3 decyzje nakazujące ich usunięcie oraz 4 decyzje płatnicze.

W 2022 r. rozpatrzono 7 wniosków oraz 9 skarg, wśród nich 4 wnioski oraz 4 skargi dotyczyły uciążliwości dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych; 1 wniosek oraz 2 skargi dotyczące działalności placówek medycznych; 2 wnioski dotyczące zatrucia w przedszkolu, pojedyncze skargi związane z występowaniem biedronek oraz szczurów; 1 skarga w zakresie sposobu działania pracowników inspekcji sanitarnej.

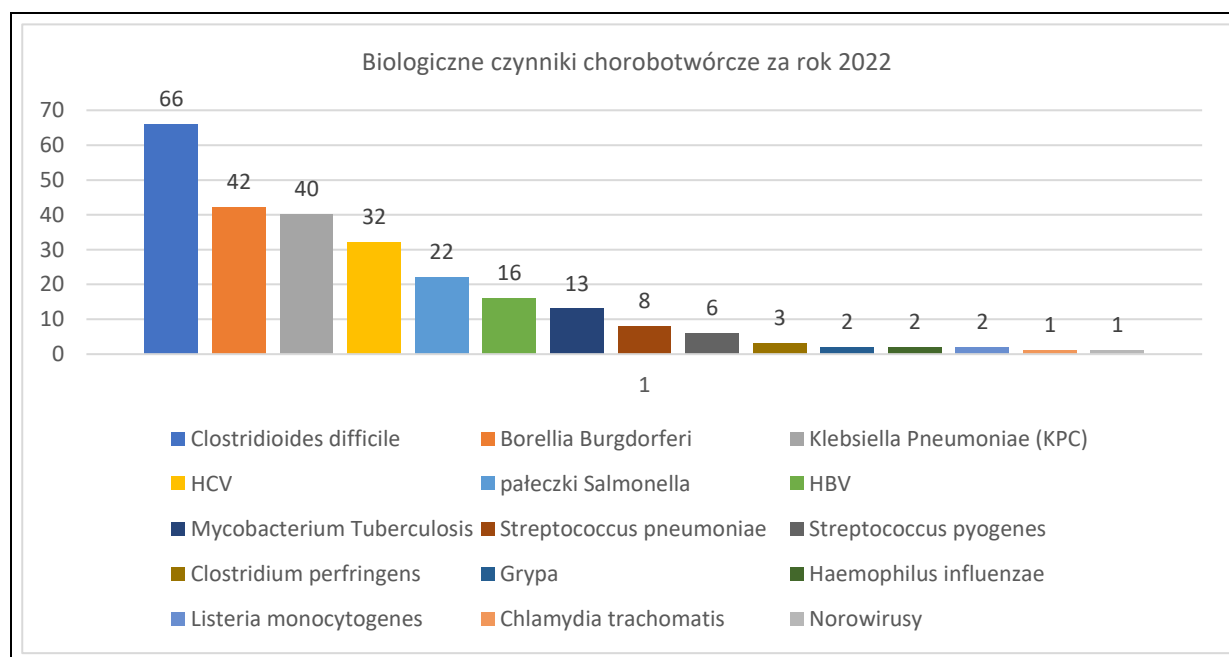
Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2022 r. zarejestrowano ogółem 256 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych. W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie tj. Clostridioides difficile (25,8%), Borrelia burgdorferi (16,4%), Klebsiella Pneumoniae -KPC (15,6%), HCV (12,5%), pałeczki Salmonella (8,6%) (tabela 2, wykres 5).

Tabela nr 2 Biologiczne czynniki chorobotwórcze za 2022 r.

BIOLOGICZNY CZYNNIK CHOROBOTWÓRCZY	LICZBA ZGŁOSZEŃ	% WSZYSTKICH ZGŁOSZEŃ
Clostridioides difficile	66	25,8
Borellia Burgdorferi	42	16,4
Klebsiella Pneumoniae (KPC)	40	15,6
HCV	32	12,5
pałeczki Salmonella	22	8,6
HBV	16	6,3
Mycobacterium Tuberculosis	13	5,1
Streptococcus pneumoniae	8	3,1
Streptococcus pyogenes	6	2,3
Clostridium perfringens	3	1,2
Grypa	2	0,8
Haemophilus influenzae	2	0,8
Listeria monocytogenes	2	0,8
Chlamydia trachomatis	1	0,4
Norowirusy	1	0,4
RAZEM	256	100

Wykres nr 5 Procentowy wykres biologicznych czynników chorobotwórczych za 2022 r.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

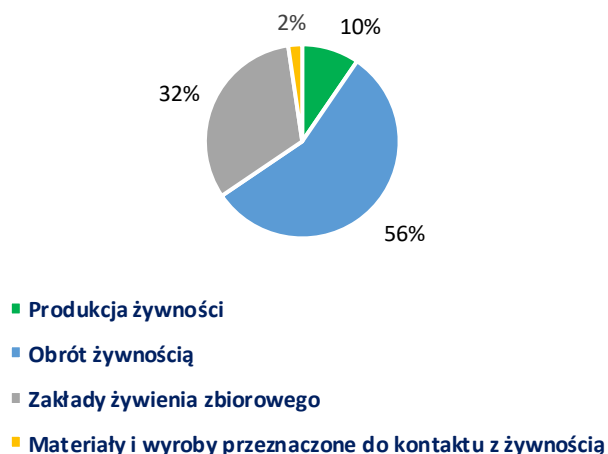
Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2022 r. nadzorowano 4647 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2022 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1171 kontroli urzędowych, w tym 23 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 509 próbek, w tym 476 próbek żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 10 próbek zmiotków i wytrzępeków z koszyków oraz 13 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego. Wydano 83 decyzje administracyjne, z czego 61 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 3 dotyczące unieruchomienia zakładów i 6 decyzji o odmowie zatwierdzenia. Winnych uchybień ukarano 118 mandatami na łączną kwotę 31850 zł. Skierowano 3 wnioski o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz 5 wniosków o wymierzenie kar pieniężnych przez Śląskiego

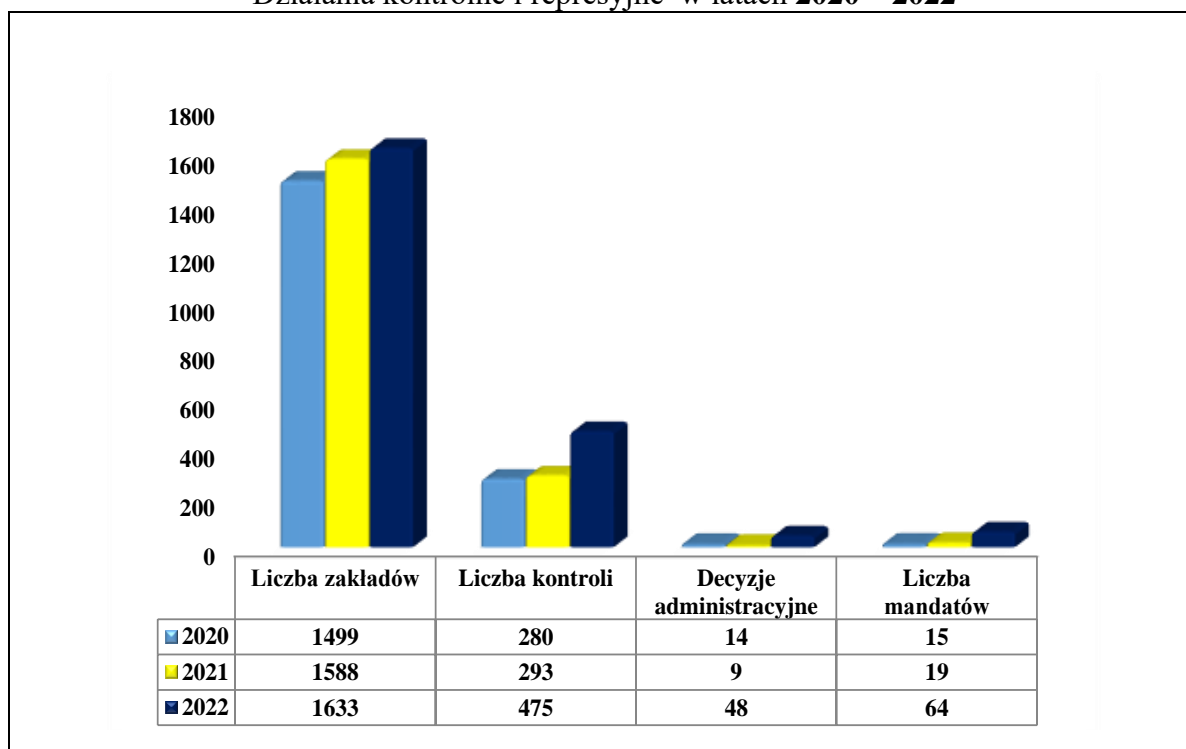
Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad zakładami to 35 867 zł.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywnościowych i żywnościowych na terenie powiatu tyskiego grodzkiego

W 2022 r. w ewidencji znajdowały się 1633 zakłady. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 475 kontroli urzędowych. Wydano 48 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 64 mandatami karnymi na łączną kwotę 16 950 zł (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2020 – 2022

Zakłady produkcji żywności

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 80 zakładów, w których przeprowadzono 49 kontroli sanitarnych. Wydano 15 decyzji administracyjnych. Nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1600zł. Wydano 1 decyzję unieruchomienia zakładu w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to m.in.:

- ściany i sufity brudne, zakurzone z ubytkami farby w pomieszczeniach produkcyjnych;
- ubytki w posadzce w magazynie mąki;
- brudne, zaśmiecone posadzki w pomieszczeniach zakładów;
- brudne pomieszczenia produkcyjne zakładu;
- brudne urządzenia chłodnicze, produkcyjne i sprzęt pomocniczy w zakładzie;
- wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia;
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych;
- prowadzenie działalności niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu;
- obecność szkodników zbożowo-mącznych w zakładzie.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	5
Automaty do lodów	4
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	1
Piekarnie	18
Ciastkarnie	14
Przetwórnice owocowo-warzywne	2
Browary i słodownie	1
Zakłady garmażeryjne	5
Wytwórnice makaronów	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	1
Producenci pierwotni	3
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	6
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	4
Producenci żywności w warunkach domowych	7
Inne wytwórnice żywności	7

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 927 zakładów, w których przeprowadzono 233 kontrole urzędowe. Wydano 9 decyzje administracyjne, nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 6500 zł. Skierowano 2 wnioski o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to m.in.:

- brudne ściany w pomieszczeniu wypieku bułek;
- zaśmiecone posadzki w pomieszczeniach zakładów;
- brak czystości urządzeń i sprzętu w zakładzie tj. brudne umywalki, zlewozmywaki, regały ekspozycyjne na żywność;
- wprowadzanie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety po raz pierwszy, bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości;
- przechowywanie środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie poza urządzeniem chłodniczym oraz w pojemnikach bezpośrednio na posadzce.

Ponadto skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej do ŚPWIS, który dotyczył prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	524
Kioski spożywcze	69
Apteki	46
Magazyny hurtowe	42
Obiekty ruchome i tymczasowe	42
Środki transportu żywności	48
Inne obiekty obrotu żywnością	156

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 575 zakładów, w których przeprowadzono 179 kontroli urzędowych. Wydano 24 decyzje administracyjne, nałożono 37 mandatów karnych na kwotę 8850 zł. Wydano 2 decyzje unieruchomienia zakładów w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym. Skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to m.in.:

- brudne, zakurzone, zapleśniałe ściany i sufity w pomieszczeniach zakładów z ubytkami, odchodzącą farbą;
- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw oraz pomieszczeniu produkcyjnym;
- brak porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach zakładu;
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- środki spożywcze wykorzystywane do przygotowywania dań po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych.

Ponadto skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej do ŚPWIS, który dotyczył prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	121
Zakłady małej gastronomii	241
Stołówki pracownicze	10
Bufety przy zakładach pracy	7
Bloki żywienia w szpitalach	4
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	10
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	27
Stołówki szkolne	25
Stołówki w przedszkolach	72
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	4
Zakłady usług cateringowych	16
Inne zakłady żywienia	38

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

Nadzorem objęto 8 wytwórni i 43 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W tej grupie zakładów przeprowadzono 14 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

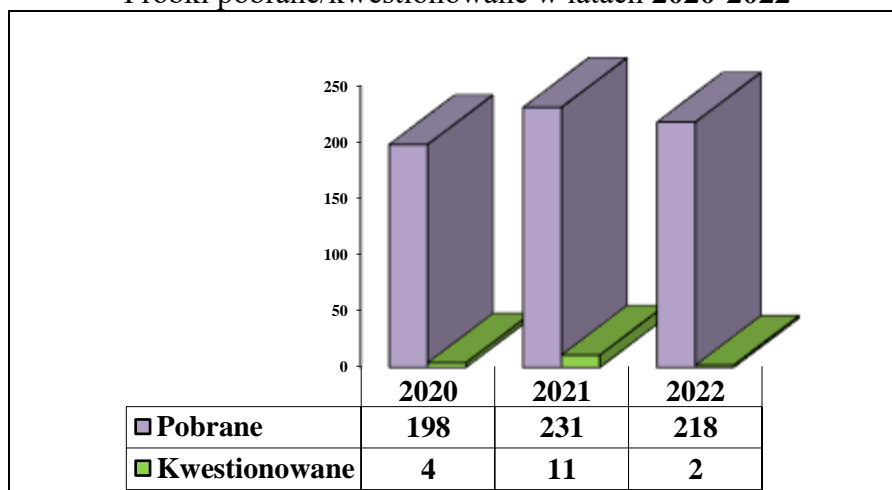
Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

W 2022 r. na terenie powiatu tyskiego pobrano do badań laboratoryjnych 218 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Kwestionowano 2 próbki żywności z uwagi na obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach drobiowych (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2020-2022

Wnioski i interwencje

W 2022 roku rozpatrzono 20 wniosków, z czego 8 było zasadnych, 11 bezzasadnych, 2 przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową.

Nałożono 9 mandatów na kwotę 2100 złotych. Wydano 2 decyzje administracyjne.

Wnioski dotyczyły m.in.:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych

- obecność pleśni w Deserze owocowym;
- przeterminowane środki spożywcze w punkcie małej gastronomii;
- obecność ciała obcego (metalowy element) w drożdżówce;
- kebab z zawartością suchego mięsa oraz sera feta o gorzkim posmaku;
- zgłoszenie objawów żołądkowo-jelitowych u dzieci i nauczycieli w przedszkolu;
- zafałszowanie w oznakowaniu suplementu diety (zawierający skład produktu leczniczego);
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu minimalnej trwałości;
- złe samopoczucie po spożyciu dania „Kurczak w kokosie”;
- złe samopoczucie po spożyciu hamburgera, przeterminowany sos.

niewłaściwe warunki higieniczno-sanitarne:

- personel bez nakrycia głowy, odzież prywatna, w której pracownicy przygotowują żywność – brudna, brak rękawic jednorazowych;
- złe nawyki higieniczne personelu w punkcie małej gastronomii;
- personel bez maseczek ochronnych, brak płynów do dezynfekcji;
- gromadzenie odpadów i śmieci w obrębie zakładu, teren nieutrzymany w należytej czystości, co stanowi utrudnienie mieszkańców;
- brudne urządzenia chłodnicze;
- przepełnione śmietniki w obrębie sklepu.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2020	34	5/1100
2021	26	6/2100
2022	20	9/2100

Nadzór nad importem/eksportem na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 68 kontroli, w tym 3 kontrole środków transportu, skontrolowano 105 partii środków spożywczych, wydano 68 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 97 kontroli, skontrolowano 970 partii żywności przeznaczonej na eksport, wydano 98 świadectw jakości zdrowotnej.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem i eksportem to 24 959 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2022 r. otrzymano 151 powiadomień alarmowych, informacyjnych, typu NEWS oraz powiadomień o niezgodności w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: mięsie i przetworach mięsnych, jajach w proszku, wyrobach czekoladowych oraz sałacie;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości antybiotyków w produktach spożywczych;
- migracja formaldehydu, ołowiu, kadmu z wyrobów do kontaktu z żywnością;
- niedozwolone napromienianie suplementów diety;
- przekroczenie najwyższej dopuszczalnej ilości substancji dodatkowych, w tym barwników w paście cukrowej, przetworach z owoców morza;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych, chemicznych, biologicznych w środkach spożywczych, w tym w batonikach, śliwkach suszonych, paście migdałowej, chipsach kukurydzianych, serze pleśniowym, buraczkach, fasoli;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w produktach żywnościowych, tj.: cukinia, papryka czerwona, banany, ryż brązowy, grapefruit, papryka kiszona, marchew, kasza jaglana, sok dla dzieci, cytryny;
- przekroczenie ilości tlenu etylenu w suplementach diety, batonach, lodach;
- błędne znakowanie dotyczące składników alergennych w środkach spożywczych;
- obecność glutenu w produktach bezglutenowych;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w ziarnach kukurydzy oraz owocach suszonych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w marchwi, ananasie w puszcze.

W nadzorowanych obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne	Powiadomienia typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności
Mięso i przetwory mięsne	28	56		
Przetwory zbożowo - mączne	5	5		
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	1		
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	8	6		
Suplementy diety	4	5		
Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja w proszku, pasta z migdałów, lody, orzechy, lecytyna sojowa, soki i napoje dla dzieci, owoce morza)	17	12	1	1
RAZEM	64	85	1	1

Akcje i działania dodatkowe wykonywane na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- letniego przeprowadzono 13 kontroli, (w tym 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową oraz 5 kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie).
- zimowego przeprowadzono 5 kontroli (w tym 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym prowadzone było żywienie, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, które dostarczały posiłki dla uczestników wypoczynku zimowego).

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak aktualnego orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych.

W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300 zł.

2. Trasy turystyczne

Oceną objęto: wytwórnie lodów, sklepy spożywcze i kioski, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Ponadto skontrolowano 9 zakładów żywienia zamkniętego, w których organizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży. W sezonie letnim 2022 r. przeprowadzono w wymienionych grupach 80 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 3200 zł. Wydano 3 decyzje administracyjne. Zbadano 22 próbki środków spożywczych, których nie kwestionowano.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak porządku i czystości w zakładzie (brudne urządzenia chłodnicze, brudny sprzęt produkcyjny, zbędne rzeczy złożone w przypadkowych miejscach);
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- ślady występowania szkodników zbożowo-mącznych oraz mysich odchodów.

Uchybienia stanu technicznego:

- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych zakładu;
- posadzka w pomieszczeniu produkcyjnym zniszczona, z ubytkami.

3. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 5 zakładów żywienia zbiorowego (1 przedszkole, 4 szkoły podstawowe) z kuchnią własną. Teoretycznie przeanalizowano 5 próbek zestawień dekadowych. Wszystkie wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: niewłaściwie zestawionych jadłospisów, tj. zaniżonej (w przypadku szkół) lub zawyżonej (w przypadku przedszkola) wartości energetycznej posiłków oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności, wapnia i witaminy D.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka), chociaż jadłospisy okazane do oceny były urozmaicone;
- zaniżoną lub zawyżoną wartość energetyczną w stosunku do zalecanej normy żywieniowej;
- bardzo małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- podawanie zbyt małej ilości ryb - tylko jedna placówka zrealizowała obowiązek podawania porcji ryby przynajmniej raz w tygodniu;
- w przypadku szkół zbyt małe porcje produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych, w 1 placówce całkowicie pominięto produkty z ww. grupy w jednym dniu;
- w przypadku szkół podawanie zbyt małych porcji produktów zbożowych z całkowitym pominięciem w dekadzie (w trzech placówkach) produktów zbożowych pełnoziarnistych, w jednej placówce produkt zbożowy pełnoziarnisty w ciągu 10-ciu dni podano jeden raz;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm;
- zbyt małą ilość warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach;
- nieprawidłowe oznaczenia alergenów (lub ich brak) w jadłospisach przekazywanych do wglądu dzieciom i rodzicom.

Celem poprawy sposobu żywienia opracowano zalecenia dla każdego zakładu.

4. Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi znajdującymi się w obrocie, przetwórstwie oraz żywności zbiorowej

W ramach działań kontrolnych w ciągu 2022 r. nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z wprowadzaniem do obrotu grzybów. Pobrano do badań laboratoryjnych próbkę grzybów świeżych (kania) w kierunku skażeń promieniotwórczych oraz próbkę grzybów suszonych (podgrzybek brunatny suszony cały) w kierunku zawartości metali i oceny znakowania – próbek nie kwestionowano.

5. Jednostki systemu oświaty

W 2022 r. przeprowadzono w stołówkach szkolnych 41 kontroli, 34 kontrole w stołówkach przedszkolnych, 7 kontroli w sklepikach szkolnych oraz 1 kontrolę w stołówce zakładu wychowawczego.

Kontrole dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

W związku z interwencją rodziców przeprowadzono kontrolę w przedszkolu, w trakcie której stwierdzono brak monitoringu temperatur przy przyjmowaniu posiłków, co skutkowało nałożeniem mandatu karnego na kwotę 300 zł.

6. Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu żywność bezglutenową

W ramach akcji przeprowadzono 28 kontroli w piekarniach, które dotyczyły między innymi produkcji i wprowadzania do obrotu żywności bezglutenowej.

Nie stwierdzono produkcji żywności bezglutenowej.

7. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

a) W 2022 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety. Przeprowadzono ogółem 11 kontroli, skontrolowano hurtownie suplementów diety, sklepy internetowe oraz sprzedaż prowadzoną za pośrednictwem stron internetowych:

- w związku z wprowadzeniem po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2700 zł;
- w 3 przypadkach wnioskowano do Śląskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej w związku z prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- w związku z odmową przyjęcia mandatu karnego skierowano 1 wniosek do sądu;
- w jednym przypadku w związku z brakiem dokumentów zakupu oraz sprzedaży suplementów diety wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem portalu internetowego Allegro.pl, poinformowano o powyższym Urząd Skarbowy;
- rozpatrzono 11 interwencji: 1 wniosek oraz 10 informacji przekazanych przez Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne i Głównego Inspektora Sanitarnego, z których 10 było zasadnych. Interwencje dotyczyły: prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów, wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nieprawidłowości w oznakowaniu suplementu diety.

b) W ramach nadzoru w 2022 r. pobrano do badań laboratoryjnych 17 próbek suplementów diety, 46 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci. Próbek nie kwestionowano. W czterech przypadkach zalecenia dotyczące znakowania przekazano producentom lub dystrybutorom oraz stacjom nadzorującym zakłady wprowadzające do obrotu.

O nieprawidłowościach poinformowano Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku możliwości sprawdzenia przez konsumenta zastosowanego w produkcji barwnika, przekazywania obowiązkowych informacji w sposób nieuporządkowany oraz stosowania określenia „dawka dzienna” zamiast „porcja dzienna”, niewłaściwej kolejności dodatków do

żywności w wykazie składników, niejednoznacznie zdefiniowanej porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia.

- c) W ramach zadania doraźnego zleconego przez GIS polegającego na przeprowadzeniu kontroli tematycznych producentów i importerów suplementów diety z uwzględnieniem sprzedaży internetowej, na podstawie wybranych produktów skontrolowano: 2 zakłady produkujące suplementy diety, 5 importerów oraz 4 podmioty zajmujące się dystrybucją. W trakcie przeprowadzanych kontroli przeanalizowano skład ilościowo-jakościowy produktów, analizę znakowania pod względem spełnienia przepisów prawa żywnościowego. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów.

8. Zakłady cateringowe – akcja własna

W związku ze stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami w zakładach cateringowych na nadzorowanym terenie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji własnej w zakładach przygotowujących i dostarczających posiłki do zakładów żywiących grupy ludzi o podwyższonym ryzyku.

Przeprowadzono 7 kontroli w zakładach cateringowych oraz w restauracjach przygotowujących posiłki w ramach usług cateringowych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1900 zł. Wydano 4 decyzje terminowe, w tym jedną unieruchomienia zakładu.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach zakładu tj. bardzo brudne kafelki na ścianach w pomieszczeniu produkcyjnym zakładu, brudne podłogi, z zastoinami wody, brudne, tłuste z zaschniętymi resztkami żywności regały do przechowywania środków spożywczych w pomieszczeniu produkcyjnym,
- nieprawidłowy stan sanitarny naczyń kuchennych, naczynia myte są nieprawidłowo tj. w zlewozmywaku z brudną wodą, w którym jest niedrożny odpływ, naczynia niedomyte,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych wymagających chłodzenia tj. mięsa, produktów nabiałowych, w temperaturze 30°C, co jest niezgodnie z zaleceniem producentów na etykietach, i spowodowało przerwanie łańcucha chłodniczego,
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów, brak siatek w otwartych oknach oraz drzwiach, co jest powodem dostawania się much do pomieszczeń produkcyjnych oraz ich żerowania na żywności,
- zatrudnianie w zakładzie osób, które nie posiadają orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych,
- prowadzenie działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów, za powyższe wnioskowano do ŚPWIS o wymierzenie kary pieniężnej.

9. Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono ogółem 4 kontrole (3 kontrole w zakładach małej gastronomii oraz 1 w ciastkarni). W trakcie kontroli przeprowadzono badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

10. Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 5 zakładów, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrzępków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 6 kontroli (5 związanych z poborem próbek

i 1 rekontrola), wydano 4 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujące przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 700 zł.

11. Denaturat

W związku z wytycznymi ŚPWIS w sprawie wystąpienia sytuacji kryzysowej – zatrucia denaturatem skażonym metanolem wspólnie z pracownikami sekcji Epidemiologii, Higieny Pracy, Higieny Dzieci i Młodzieży, Higieny Komunalnej i Środowiska, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzono 55 kontroli oraz 118 wizytacji. Na terenie 4 powiatów skontrolowano małe sklepy spożywcze, sklepy wielkopowierzchniowe, sklepy oraz hurtownie budowlane, stacje paliw. Pobrano 121 próbek denaturatu znajdującego się w obrocie handlowym w skontrolowanych zakładach. Próbkę przekazano do badań do laboratorium WSSE w Katowicach.

12. Ryby z Odrzy

W związku z pismami GIS oraz ŚPWIS w sprawie przypadków śnięcia ryb w Odrze wzmożono nadzór nad miejscami obrotu rybami. W trakcie kontroli zwracano szczególną uwagę na identyfikację i źródło pochodzenia oraz wygląd ryb wprowadzanych do obrotu.

W ramach akcji na terenie 4 powiatów przeprowadzono 59 kontroli. Skontrolowano zakłady obrotu żywnością: sklepy i kioski, w tym zlokalizowane na targowiskach, oraz zakłady żywienia zbiorowego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przechowywania ryb niezgodnie z zaleceniami producenta. W związku z powyższym strony ukarano 2 mandatami karnymi na kwotę 500zł. Ponadto wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwych warunków przechowywania ryb oraz zapewnienia właściwego stanu technicznego urządzeń chłodniczych. Nie odnotowano interwencji konsumenckich dotyczących jakości ryb.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Przeprowadzono szkolenia pracowników, których tematami były: „Prowadzenie nadzoru nad importem, w tym stosowanie systemu TRACES-NT przez Inspekcję Weterynaryjną”, „Wymazy sanitarne w teorii i praktyce wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną” oraz „Tryb postępowania w trakcie urzędowej kontroli granicznej produktów pochodzenia niezwierzęcego”.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/procedury/instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 4 kontrole, w trakcie których pobrano do badań 4 próbki owoców miękkich w kierunku zawartości metali, z czego 1 próbkę kwestionowano z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości kadmu.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

Po okresie pandemii zauważono niepokojące zjawisko dotyczące zwiększonej liczby prowadzonych postępowań administracyjnych, nakładanych grzywien w drodze mandatu karnego oraz kierowanych wniosków o ukaranie do sądu na podstawie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Powyższe związane jest z pogorszeniem się stanu sanitarno – porządkowego w kontrolowanych zakładach.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest **1901** obiektów, z czego w powiecie tuskim znajduje się łącznie **628** obiektów, w tym **156** placówek służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie **387** kontroli sanitarnych, w tym **145** kontrole na terenie powiatu tuskiego.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 2 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole.

W ustępach zapewniono baterie z ciepłą i zimną wodą, środki higieny tj. mydło w płynie, podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemniki na odpady. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, utrzymane w bieżącej czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy posiadają stałą obsługę. W trakcie kontroli stwierdzono odpowiedni zapas środków do dezynfekcji powierzchni i urządzeń sanitarnych, środki przechowywane są w pomieszczeniu obsługi bądź w pomieszczeniu gospodarczym.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie baseny posiadają umieszczone w widocznym miejscu regulaminy korzystania z pływalni oraz aktualne wyniki wody basenowej. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Park wodny – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 2 kontrole.

W trakcie przeprowadzonych kontroli zwrócono szczególną uwagę na zapewnienie w obiektach środków do dezynfekcji powierzchni i urządzeń sanitarnych. Wydzielone są miejsca lub pomieszczenia do środków myjących i dezynfekcyjnych. Zapewniony jest odpowiedni asortyment środków myjących i dezynfekcyjnych. Obie kontrole wykazały też iż wszystkie pomieszczenia Parku Wodnego na bieżąco są sprzątane przez specjalistyczną firmę. W przypadku obydwu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 9 obiektów, przeprowadzono 4 kontrole, skontrolowano 4 obiekty.

Kontrole przeprowadzono w następujących obiektach tj.:

- Dom Seniora Stały Łąd w Tychach. W obiekcie prowadzi się działalność całoroczną, zapewnia opiekę osobom w podeszłym wieku. Dla podopiecznych prowadzone są zajęcia terapeutyczne oraz rehabilitacyjne.
- Dom Opieki Maria 1 w Tychach. W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia, na które została wydana decyzja administracyjna.

- Dom Pomocy Społecznej Św. Anna. W obiekcie prowadzi się działalność całoroczną i całodobową dla osób w podeszłym wieku. Dla podopiecznych zapewniono salę do rehabilitacji wyposażoną w specjalistyczny sprzęt, salę terapeutyczną oraz kaplicę.
- Ośrodek św. Faustyna. W obiekcie prowadzi się działalność całodobową. Wydzielono pomieszczenia do prowadzenia terapii zajęciowej i rewalidacji oraz pomieszczenia przeznaczone dla środowiskowego domu samopomocy.

Noclegownie – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 2 kontrole.

W Noclegowni Miejskiej w Tychach przy Mikołowskiej 122 przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. W trakcie kontroli w budynku trwały prace dotyczące modernizacji sieci ciepłowniczej. Ogółem w Noclegowni dostępnych jest 7 pokoi, z czego jeden pokój został przeznaczony na ogrzewalnię (w okresie jesienno-zimowym). Kontrolą objęto pokoje dla podopiecznych, magazyn gospodarczy, pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla mieszkańców i pracowników, świetlicę-jadalnię i pomieszczenie pomocnicze do prania. Noclegownia zapewnia podopiecznym posiłki, zapas bielizny pościelowej oraz środków myjących i dezynfekcyjnych.

Hotele - w ewidencji 7 hoteli, przeprowadzono 4 kontrole, skontrolowano 4 obiekty.

W trzech skontrolowanych hotelach przebywają obywatele Ukrainy. W hotelu Arena została przeprowadzona kontrola dotycząca niewłaściwej lokalizacji pojemników na odpady, które są własnością właściciela hotelu. w sąsiedztwie budynku mieszkalnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości, obiekty utrzymane czysto.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko – kosmetyczne, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej: w ewidencji 302 obiekty.

Zakłady fryzjerskie - w ewidencji 119 zakładów, przeprowadzono 33 kontrole, skontrolowano 32 zakłady.

Zakłady kosmetyczne - w ewidencji 118 zakładów, przeprowadzono 21 kontroli, skontrolowano 21 zakładów.

Zakłady odnowy biologicznej – w ewidencji 36 obiektów, przeprowadzono 12 kontroli, skontrolowano 12 obiektów.

Zakłady tatuażu - w ewidencji 10 obiektów, przeprowadzono 2 kontrole, skontrolowano 2 obiekty.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjersko-kosmetycznych – w ewidencji znajduje się 19 zakładów, przeprowadzono 7 kontroli, skontrolowano 7 obiektów.

W jednym ze skontrolowanych zakładów fryzjerskich w trakcie kontroli stwierdzono przy stanowiskach fryzjerskich maszyny do włosów zanieczyszczone ścinkami włosów. Regały w szafie na zapleczu brudne, zakurzone, posadzki w zakładzie zakurzone, zalegające ścinki włosów; ściany i sufity zakurzone, krzesła na zapleczu z popękana tapicerką. Za brak bieżącej czystości w zakładzie nałożono mandat karny. W związku z nieprawidłowościami technicznymi została wydana decyzja administracyjna z terminem wykonania do 31 grudnia 2022 r. W jednym salonie kosmetycznym w trakcie kontroli stwierdzono przy stanowisku do manicure zniszczone krzesła tapicerowane oraz zniszczone na całej długości łóżko do zabiegów. Wydano decyzję z terminem wykonania do 31 marca 2023 r. W pozostałych zakładach skontrolowanych w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie świadczeń usług używana jest zarówno bielizna jednorazowego jak i wielorazowego użytku. Narzędzia i przybory fryzjerskie były czyste, dezynfekowane po każdym użyciu. W trakcie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek używa się materiałów jałowych oraz sterylnych narzędzi.

W skontrolowanych w 2022 r. solariach nie stwierdzono nieprawidłowości. Właściciele w widocznym miejscu umieścili informację zgodnie ze wzorem podanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Kontrola przeprowadzona została w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego w związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącym aktualnej sytuacji na Ukrainie. Utrzymaniem bieżącego stanu sanitarno-higienicznego ustępów zajmuje się firma zewnętrzna, hol główny czyszczony zgodnie z harmonogramem oraz w miarę potrzeb. Stan sanitarno-porządkowy zachowany.

Tereny rekreacyjne, parki – w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole, skontrolowano 2 obiekty.

Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany” w Tychach przy ul. Parkowej 17 zarządzany przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tychach. W obiekcie przed sezonem letnim specjalistyczna firma dokonała przeglądu urządzeń placu zabaw celem uzyskania świadectwa corocznej kontroli głównej. Przeprowadzane jest czyszczenie piasku urządzeniem przeznaczonym do tego typu prac. W ustępach przy umywalkach znajdują się dozowniki z mydłem w płynie oraz podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia. Przed uruchomieniem kąpieliska firma zewnętrzna wykonała przegląd placu zabaw. W trakcie kontroli stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny placu wodnego, związku z czym wydano decyzję nakazującą usunięcia nieprawidłowości.

Skontrolowano również Przystań Sportów Wodnych „Marina” przeznaczona dla sekcji kajakowej Miejskiego Ośrodka Sportów Młodzieżowych. W budynku funkcjonuje sala ćwiczeń z zapleczem sanitarno-szatniowym z podziałem na część damską i męską, pomieszczenia trenera z oddzielnym sanitariatem oraz serwerownia. W dniu kontroli pomieszczenia Przystani utrzymane czysto.

Cmentarze – w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę, skontrolowano 1 cmentarz.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, odpady wywożone zgodnie z harmonogramem, a w razie potrzeb częściej.

Zakłady pogrzebowe – w ewidencji 5 obiektów, nie przeprowadzono kontroli w 2022 r.

Obiekty sportowe – w ewidencji 10 obiektów, przeprowadzono 2 kontrole, skontrolowano 2 obiekty

- Stadion Zimowy w Tychach przy ulicy Generała Ch. De Gaulle’a 2 zarządzany przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, to obiekt całoroczny przystosowany do organizowania dużych imprez sportowych, kulturalnych i widowiskowych. Stadion Zimowy oferuje możliwość jazdy po sztucznie mrożonej tafli przez cały rok. Zapewniono 11 szatni ogólnodostępnych z pełnym węzłem sanitarnym z dopływem bieżącej ciepłej i zimnej wody i środki higieny tj. mydło w płynie, ręczniki papierowe czy też suszarki elektryczne do rąk. Punkt medyczny, który pełni funkcje gabinetu terapeutycznego oraz gabinetu masażu, pokój antydopingowy z toaletą i natryskiem. Pomieszczenia obiektu regularnie sprzątane przez pracowników MOSIR. Stan sanitarno- porządkowy obiektu zachowany

- Klub Zdrowie w Tychach przy ul. Edukacji 9 - w trakcie kontroli pomieszczenia obiektu oraz wyposażenie utrzymane we właściwym stanie sanitarnym.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę
Skontrolowany obiekt prowadzi działalność w ciągu całego roku. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie stanu sanitarnego toalet ogólnodostępnych oraz możliwość skorzystania z natrysków. Skontrolowane toalety wyposażone były w sprawne urządzenia sanitarne, dezynfekowane, utrzymane były w bieżącej czystości. Przy punktach wodnych zapewniony jest dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody a także środki higieny. Podczas kontroli stwierdzono prawidłową gospodarkę ściekami oraz odpadami komunalnymi. Dodatkowo w okresie letnim rozstawiane są na parkingach kosze na odpady.

Środki transportu publicznego – w ewidencji 2 podmioty, przeprowadzono 2 kontrole.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 1,
- Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 3

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach przy ul. Towarowej 1, posiada na stanie 156 pojazdów. Skontrolowano 5 autobusów. PKM obsługuje 4 powiaty: miasto Tychy, powiat mikołowski, powiat pszczyński, powiat bieruńsko-lędziński oraz miasta Katowice i Oświęcim. Zakończono zostały prace związane z przebudową budynku warsztatowego zajezdni. Mycie autobusów z zewnątrz odbywa się na terenie myjni zlokalizowanej na terenie zajezdni. W razie potrzeby przeprowadzane są zabiegi dezynsekcji i dezynfekcji przez firmę specjalistyczną. Część autobusów wyposażona jest w pojemniki na odpady komunalne wyłożone workami foliowymi.

Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 3, posiadają na stanie 26 trolejbusów Solaris Trollino. Skontrolowano 5 trolejbusów, które utrzymane były w odpowiednim stanie sanitarno- porządkowym. Utrzymaniem bieżącej czystości wewnątrz pojazdów zajmują się kierowcy, a po skończonym kursie trolejbusy są gruntownie sprzątane i dezynfekowane przez pracowników spółki TLT. Prowadzony jest raport z codziennego mycia i dezynfekcji pojazdów.

W 2022 r. wpłynęły 2 interwencje. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne.

- Kontrola w Prywatnym Domu Opieki w Tychach. Interwencja przekazana została przez Śląski Urząd Wojewódzki, która dotyczyła zaniedbań w wyglądzie mieszkańców, nieprzyjemnego zapachu, panujących skandalicznych warunków oraz brudu. W dniu kontroli w obiekcie przebywało 19 pensjonariuszy i 3 pracowników. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, nie zaobserwowano by pensjonariusze byli zaniedbani. Kontrola nie potwierdziła zasadności interwencji.
- Kontrola w Zakładzie Kosmetycznym w Tychach. Interwencja dotyczyła braku dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, używania preparatów do dezynfekcji po upływie daty ważności, braku dostępu w gabinecie do ciepłej wody. Kontrola potwierdziła zasadność wniesionej interwencji. Na właściciela nałożono mandat karny i wszczęto postępowanie administracyjne.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia na terenie Tychów zajmuje się

Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A w Tychach z siedzibą przy ul. Sadowej 4. Mieszkańcy miasta Tychy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, mieszkańcy dzielnic: Wilkowyje oraz Mąkołowiec do ul. Powstańców zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody „Leśna” w Tychach należącego do RPWiK w Tychach. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2022 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo RPWiK Tychy, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionego wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramu pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia a następnie do PPIS w Tychach przekazywano sprawozdania z badań. Próbkę wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie jakichkolwiek stwierdzonych nieprawidłowości przedsiębiorstwa – wodociągowe każdorazowo podejmowały działania zmierzające do ich usunięcia (tj. płukanie sieci lub dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

W 2022 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Pływalnie / baseny kąpielowe

- Pod nadzorem PPIS w Tychach znajduje się 7 obiektów:
- 1 Kryta Pływalnia przy ul. Edukacji 9
- 1 Wodny Park Tychy przy ul. Sikorskiego 20
- 3 baseny hotelowe; Stara Poczta, Arena i Piramida
- 2 baseny szkolne – Sportowa Szkoła Podstawowa Nr 19 w Tychach; Zespół Szkół nr 5 przy ul. Edukacji 11

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2022 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość

badania wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2022 r.

Kąpielisko

W dniu 3.02.2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach pozytywnie zaopiniował przedłożony projekt uchwał Rady Miasta Tychy w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Miasta Tychy na 2022 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 25 czerwca do 31 sierpnia 2022 r. Organizatorem Kąpieliska jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Tychach. MOSiR Tychy w porozumieniu z PPIS w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany w terminach 5 i 19 lipca oraz 16 sierpnia 2022r. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej 20 czerwca 2022 r. przedstawiciele PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników PPIS w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpieli, zgodnie z wymaganiami zawartymi w przepisach prawa.

W dniu 18 lipca 2022 r., organizator kąpieliska (MOSiR Tychy) na podstawie oceny wizualnej wody przekazanej do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach stwierdził zakwit sinic. Po przeprowadzonej kontroli urzędowej przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach w dniu 18 lipca 2022 r. - stwierdzono nieprzydatność wody do kąpieli ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności

Ze względu na naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w dniu 18 lipca 2022r. wydano decyzję administracyjną o tymczasowym zakazie kąpieli z terminem natychmiastowej wykonalności oraz nakazano:

- powiadomić osoby korzystające z kąpieliska o braku przydatności wody do kąpieli do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania wody,
- powiadomić PPIS w Tychach o wykonywanych działaniach,
- umieścić informacje o zakazie kąpieli w miejscu oznaczenia kąpieliska oraz w jego pobliżu.

Jednocześnie poinformowano Prezydenta Miasta Tychy o zakazie kąpieli i umieszczono stosowną informację - komunikat na stronie internetowej PSSE w Tychach, na portalu społecznościowym Facebook oraz internetowym serwisie kąpieliskowym.

Organizator pobierał próbki wody zgodnie z harmonogramem i choć wyniki badań mikrobiologicznych wskazywały, iż woda jest zdatna do kąpieli to z powodu zakwitu sinic do końca trwania sezonu obowiązywał zakaz kąpieli na kąpielisku Paprocany.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla w ramach interwencji).

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B). Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2022 r. po okresie wzmożonych prac związanych ze stanem epidemii, personel laboratorium wrócił do zadań laboratoryjnych, wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

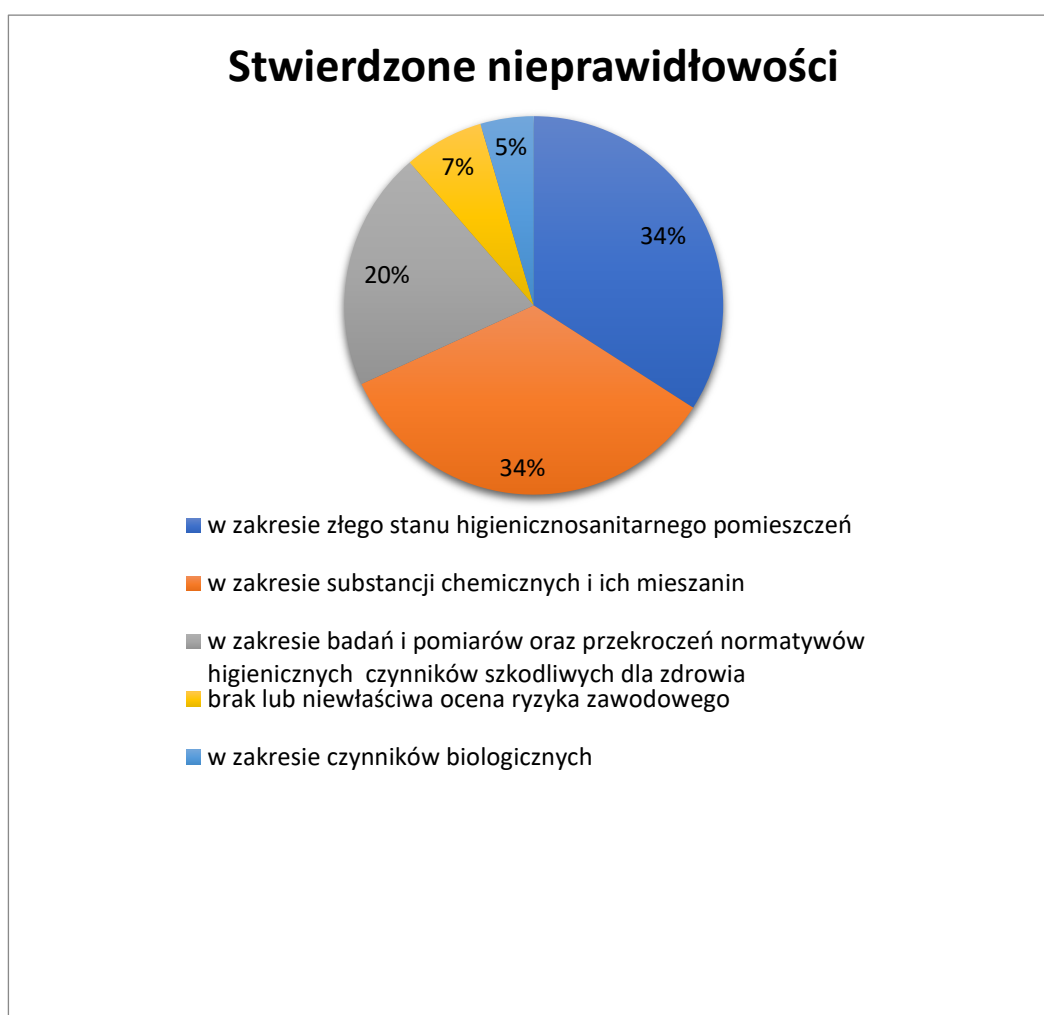
Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2588	7193
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	8	14
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENIŃCY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz na wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	14200	160016

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W Tychach nadzorem bieżącym objęte jest obecnie 246 podmiotów gospodarczych nadzorowanych ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W zakładach tych zatrudnionych jest ogółem 29 640 pracowników.

W 2022 r. przeprowadzono 65 kontroli w 53 obiektach. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub z zakresu substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało 23 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały 98 nakazów.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

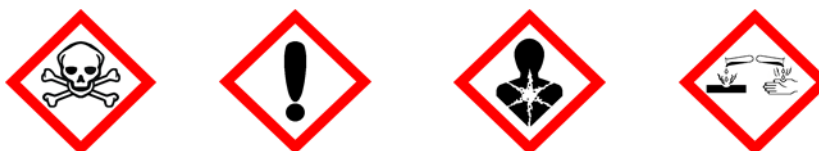
Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w 40 zakładach, głównie w zakresie: hałasu, oraz w mniejszym stopniu w zakresie drgań mechanicznych, promieniowania optycznego nielaserowego. W warunkach tych pracowało 1248 osób.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

W 2022 r. stwierdzonych zostało 5 chorób zawodowych w 4 zakładach pracy, w tym: 4 choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, 1 uszkodzenie słuchu spowodowane hałasem.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie miasta Tychy przeprowadzono jedną kontrolę dotyczącą wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniowano **13** projektów planów zagospodarowania przestrzennego. Dla kolejnych **5** projektów planów uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku zmiany **4** planów uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, skazywały możliwość realizacji nowej zabudowy głównie pod zabudowę mieszkaniową i usługową, zakładały ochronę wybranych terenów przed wprowadzeniem zabudowy oraz wprowadzały zmiany w zakresie układu komunikacyjnego aby dostosować go do obecnego i przyszłego zagospodarowania terenu. Uaktualniono również oznaczenia graficzne informacyjne przedstawiające granice udokumentowanych złóż kopalin. W każdym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

W 2022 r. Prezydent Miasta prowadząc postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zasięgał opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do obowiązku przeprowadzenia takiej oceny dla **14** przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia takiego postępowania.

W roku ubiegłym uzgodniono **14** projektów architektoniczno-budowlanych, w tym dokumentację projektową produkcji piwa i nalewek, przychodni, wentylacji poradni, pracowni endoskopii, lokali gastronomicznych. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

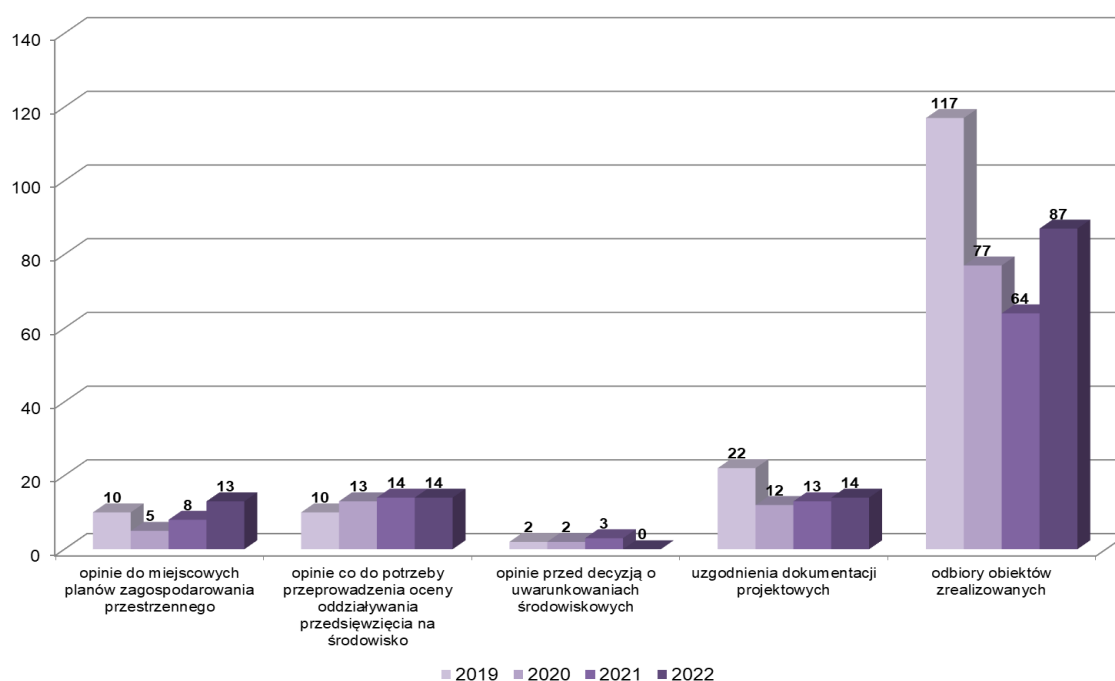
W 2022 r. pracownicy pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dokonali ogółem **87** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, apteka, gabinety lekarskie i stomatologiczne, punkt poboru krwi, żłobki, przedszkola, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, zaplecze socjalne dla PSZOK, budynki handlowo-usługowe i magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2022 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	13
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	14
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	0
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	14
Odbiory obiektów zrealizowanych	87

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2019 - 2022

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

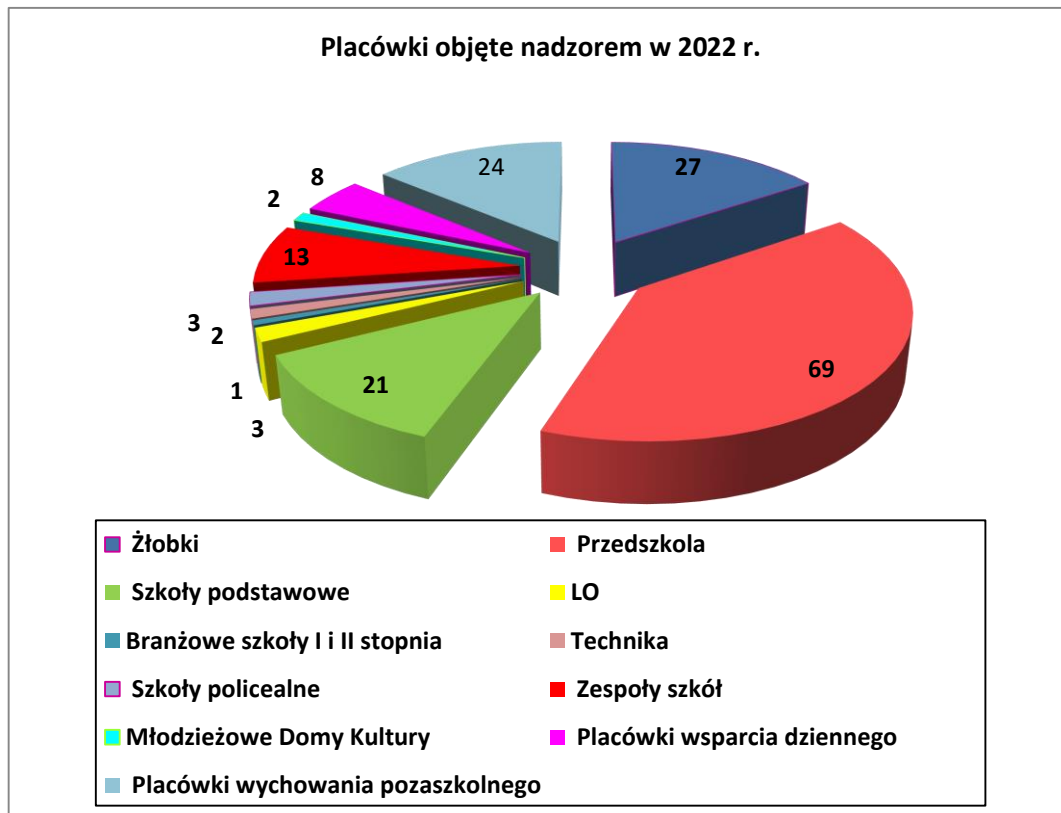
Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się **174** placówki nauczania i wychowania w mieście Tychy. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **89** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

W I kwartale 2022 r. w związku ze stwierdzonymi przypadkami zakażeń COVID-19 wśród uczniów i personelu prowadzono postępowania epidemiologiczne i wydawano stosowne opinie sanitarne dotyczące zmiany trybu nauczania w szkołach i przedszkolach.

Stan sanitarno-techniczny placówek dla dzieci i młodzieży

W trakcie prowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości techniczne m. in. takie jak: brudne zakurzone ściany i sufity w salach lekcyjnych, sali gimnastycznej, klatce schodowej.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **27** placówkach. Przeprowadzono **14** kontroli bieżącego stanu sanitarnego. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2022 r. wydano **5** decyzji określających maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2022 r. PPIS w Tychach nadzorował **69** przedszkoli, w których przeprowadzono **22** kontrole bieżącego stanu sanitarnego

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2022 r. PPIS w Tychach nadzorował **21** szkół podstawowych, **13** zespołów szkół, **3** LO, **2** technika, **1** branżową szkołę I stopnia oraz **3** szkoły policealne, w których przeprowadzono **27** kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2022 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych.

W wyniku systematycznych działań poprawie uległa sytuacja w zakresie gospodarki tymi substancjami. Zdecydowanie też zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, co wynikało przede wszystkim z braku środków finansowych w budżetach placówek na zakup zestawów. Problemy z prawidłową gospodarką z odczynnikami w latach ubiegłych spowodowały przejście w placówce szkolnej na nauczanie z wykorzystaniem form wizualnych (programy multimedialne.)

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2022 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 2 szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano **50** oddziałów, w **36** oddziałach stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanych pisemnych informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca.

Na terenie powiatu tyskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów oraz zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego. Na terenie miasta **11** szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków dwudaniowych, z których korzystało **1334** uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało **29** uczniów.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2022 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników

papierowych i środków do dezynfekcji rąk, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego Nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Podczas przeprowadzanych kontroli dyrektorzy szkół sygnalizowali, że opieka medyczna w placówkach jest niewystarczająca i zgłaszali potrzebę zapewnienia pomocy medycznej przez cały tydzień.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są odpowiednio zabezpieczone.

W 2022 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był przede wszystkim w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy. Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Wypoczynek odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Na realizację zaplanowanych w 2022 r. działań sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży znaczący wpływ miał stan epidemii, w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ograniczenia w funkcjonowaniu placówek nauczania i wychowania wśród dzieci i młodzieży oraz pracowników tychże placówek. Mimo, iż w 2022 r. przeprowadzono znacząco mniej kontroli w placówkach oświatowych można zauważyć znaczącą poprawę warunków w placówkach w wyniku sukcesywnie prowadzonych prac remontowo-modernizacyjnych.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2022 r. działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej skupiona była na promocji szczepień ochronnych ze szczególnym uwzględnieniem COVID-19 wśród społeczeństwa oraz propagowaniu zdrowego stylu życia, z naciskiem na podtrzymanie nawyków związanych z podstawowymi zasadami higieny. W szkołach realizowane były programy i akcje prozdrowotne. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje nt. prowadzonych akcji, kampanii i programów prozdrowotnych.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanego na lata 2017-2021 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Na 2022 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo-wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas” – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych zgodnie ze scenariuszami lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy dostosowywali treści w zależności od potrzeb danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Nasza planeta, nasze zdrowie*”,

- Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki”,
- „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad higieny”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2022”
- „Bezpieczne Wakacje 2022”,
- „Wirusoochrona” dla szkół i przedszkoli,
- „Lekki tornister”- profilaktyka wad postawy,
- Profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- Profilaktyka grypy,
- Profilaktyka wszawicy,
- Profilaktyka chorób zakaźnych,
- Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej – profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

W 2022 r. realizowane były również:

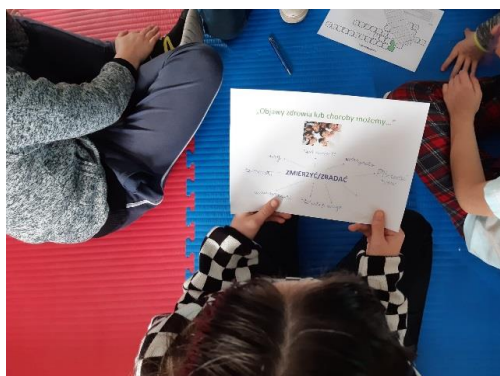
- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko;
- #SzczepimySię- kampania ogólnopolska, skierowana do ogółu społeczeństwa promująca szczepienia przeciwko COVID-19.
- Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność #EUChooseSafeFood”, która ma na celu pomóc obywatelom w krytycznym myśleniu o ich codziennych wyborach żywieniowych.

Realizacja działań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na realizacji działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Oświaty Zdrowotnej organizuje stoiska promocji zdrowia, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży edukując zainteresowane osoby. W ramach tych działań organizowane są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko i narkogogli, pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących. Działania te były atrakcyjne dla najmłodszych, ponieważ uczyli się poprzez zabawę i metody aktywne. W roku 2022 realizowano działania wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz odpowiadano na zaproszenie danej placówki czy instytucji.

Na początku roku w trakcie zwiększonej zachorowalności na Covid-19 realizowano akcję pt. „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny” oraz „#SzczepimySię”. Ich celem było przypomnienie społeczeństwu o podstawowych zasadach profilaktyki i ochrony swojego zdrowia przed wirusem SARS-CoV-2.

W ramach akcji „Bezpieczne ferie 2022” w dniu 22.02.2022 r. pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Tychach odwiedzili Miejskie Centrum Kultury „Klub Wilkowyje”, aby przypomnieć jak ważne jest zachowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny. Podczas pogadanki udzielono wskazówek dot. racjonalnego stosowania antybiotyków, przestrzegania higieny osobistej, dbania o ruch na świeżym powietrzu, w tym uprawiania bezpiecznie sportów zimowych, podstawowych zasad poruszania się pieszych po drogach oraz ubierania się adekwatnie do pogody. Promowano również wykonywanie szczepień ochronnych. Przekazano uczestnikom numery alarmowe, które warto znać. Dzieci poprzez zabawę i ćwiczenia poznały podstawy zdrowego stylu życia.

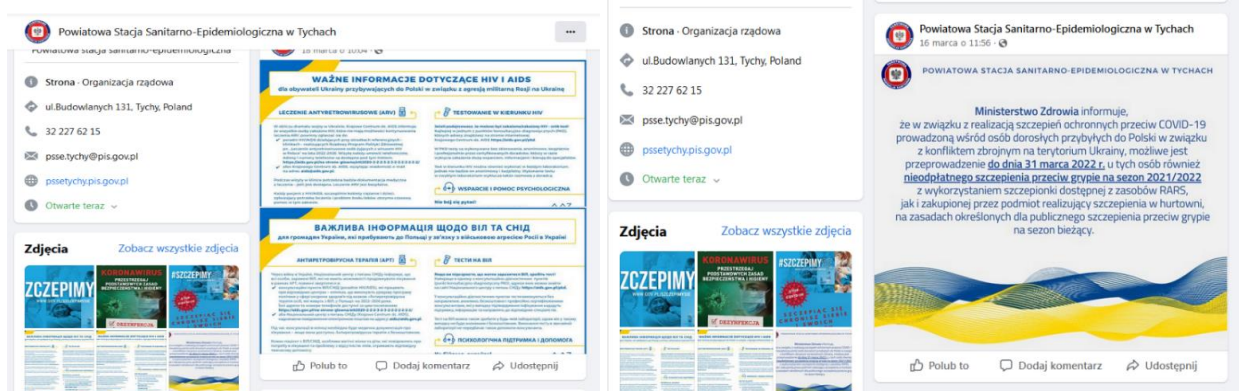

W roku 2022 realizowana była III i IV edycja wojewódzkiej akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „Wirusoochrona” adresowana do przedszkoli i klas I-III szkół podstawowych. Celem przedsięwzięcia było przypomnienie zasad higieny osobistej wśród dzieci i ich rodziców oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę czystości jako podstawowego środka zapobiegania przenoszeniu się wirusów.

W placówkach nauczyciele realizowali różne zajęcia i aktywności, aby uświadomić dzieciom jak ważne jest dbanie o higienę rąk w obecnym czasie. Poruszano tematykę związaną ze zdrowym stylem życia. Organizowano zajęcia ruchowe, pokazy, doświadczenia, pogadanki, rozmowy, ćwiczenia prawidłowego mycia rąk, tworzono zdrowe i pyszne przysmaki, prowadzono zabawy dydaktyczne, dzieci uczyli się piosenek edukacyjnych, wykonywano prace plastyczne, eksperymenty, wyświetlano filmy i prezentacje multimedialne.

Kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” realizowana była poprzez dystrybucję materiałów promujących szczepienia ochronne do punktów szczepień na podległym terenie. Kampanię „#SzczepimySię” promowano w mediach społecznościowych oraz przedszkolach. W związku z napływem ludności ukraińskiej do Polski, dystrybuowano ulotki profilaktyczne w języku ukraińskim do jednostek samorządu terytorialnego, miejskich ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, podmiotów leczniczych, placówek oświatowo-wychowawczych. W mediach społecznościowych na bieżąco umieszczano posty z materiałami informacyjnymi skierowanymi do uchodźców.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2022” Sekcja Oświaty Zdrowotnej przy współpracy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadziła dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych skierowanych do organizatorów letnich form wypoczynku, a także miejskich bibliotek publicznych oraz ośrodków sportu i rekreacji.

Kampanię ph. „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood stworzoną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności EFSA promowano w mediach społecznościowych. Celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenia obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Konsumenty dowiedzieli się m.in. jaka jest różnica między terminem przydatności do spożycia a datą minimalnej trwałości, poznali zasady higieny żywności w domu, a także poszerzyli wiedzę dot. czytania etykiet produktów. W celach edukacyjnych przeprowadzono webinar adresowany do osób w wieku od 25 do 54 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

Z okazji Europejskiego Tygodnia Mobilności przy Szkole Podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Tychach zrealizowano projekt „Szkolna Ulica” promujący ideę ograniczania ruchu przy placówkach oświatowych. W Strefie Bezpieczeństwa swoje stoiska miały Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Miejska Policji w Tychach oraz PSSE Tychy. Tu na stoisku dostępne były materiały dot. realizowanych przez nas akcji prozdrowotnych.

Uczestnikom naświetlono problem spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych w kontekście uczestnika ruchu drogowego. Uczniom wskazano, jak wiele zła wyrządzić może picie alkoholu czy używanie substancji psychoaktywnych. Mogli oni również spróbować przejść tor przeszkód w alko- i narkogoglach lub ułożyć wieżę z papierowych kubków. Najmłodszym wręczano naklejki edukacyjne oraz ulotki profilaktyczne.

W dniu 25.11.2022r. Sekcja Oświaty Zdrowotnej gościła ze stoiskiem profilaktycznym w Parku Wodnym w Tychach. Oprócz aktywności fizycznej, o którą można zadbać w tym miejscu, zainteresowane osoby mogły zapoznać się z ulotkami, plakatami czy broszurami dotyczącymi szeroko rozumianego zdrowia. Z okazji obchodów „Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach” eksponowano wystawę plakatów dotyczącą odpowiedzialnego stosowania antybiotyków. Ponadto w związku ze zbliżającym się „Światowym Dniem AIDS” – przypadającym na 1 grudnia – można było zaczerpnąć informacji na temat profilaktyki HIV/AIDS, testowania czy miejsc, w których można uzyskać profesjonalną pomoc.

Najmłodszym rozdawano komiksy o zdrowym stylu życia oraz naklejki o tematyce profilaktycznej.

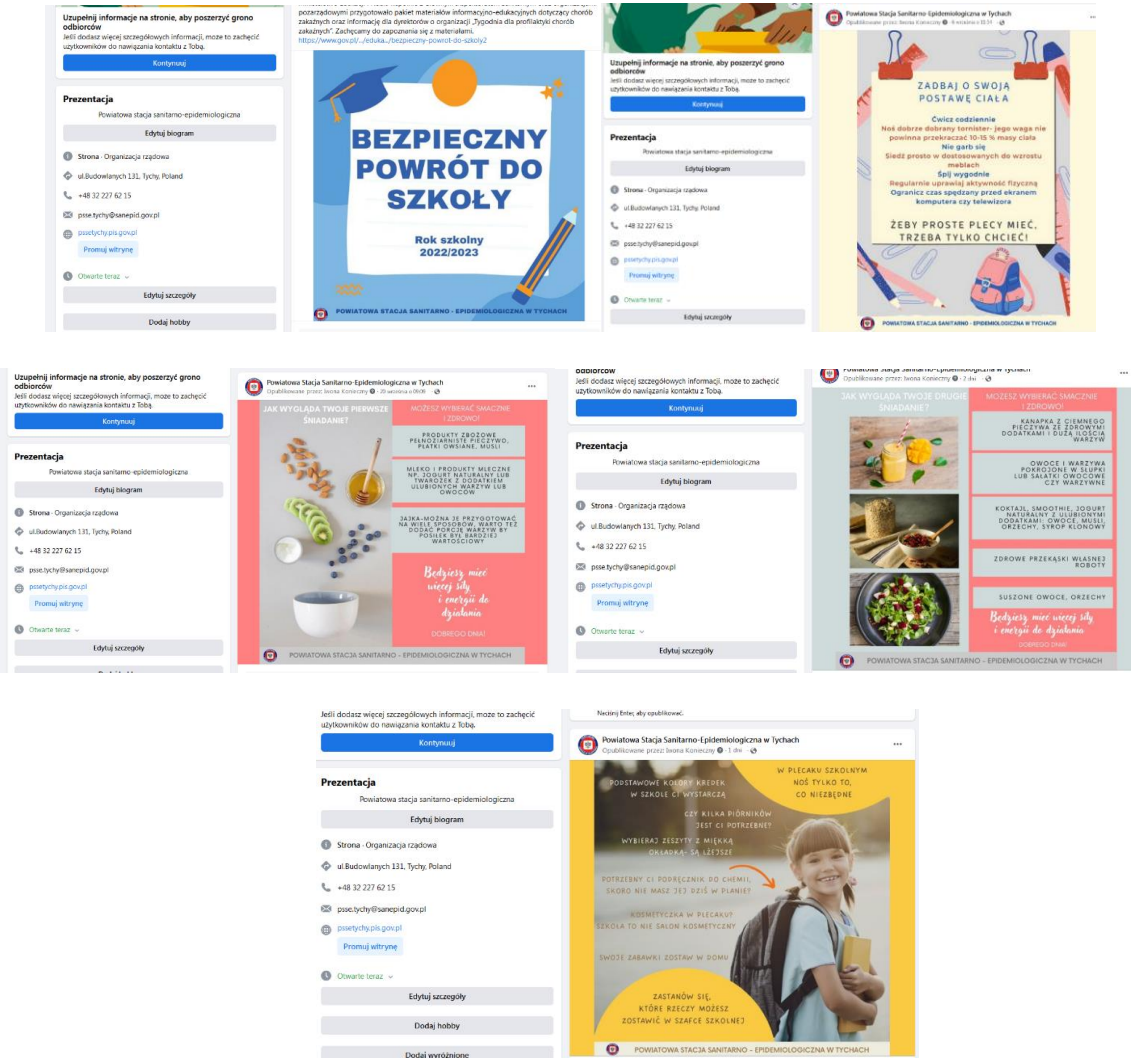

W siedzibie PSSE w Tychach również można było oglądać wystawę zorganizowaną z okazji „Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach”. Inicjatywa ta miała na celu zwrócenie uwagi ogółu społeczeństwa na rozprzestrzenianie się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.

Ponadto w ciągu całego roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej redagowała i tworzyła posty do zamieszczenia w mediach społecznościowych dotyczące prowadzonych działań, aktualnej sytuacji epidemiologicznej, promocji zdrowia oraz kalendarium światowych i ogólnopolskich dni związanych ze zdrowiem.

Podsumowanie:

Sekcja Oświaty Zdrowotnej prowadzi profil Stacji w mediach społecznościowych, który cieszy się rosnącym zainteresowaniem, dzięki czemu dociera do większej liczby odbiorców w różnym wieku. Daje to możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

Zainicjowane działania prozdrowotne przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej zakończone były szczegółowymi sprawozdaniami. Realizacje programów można uznać za zadowalającą, natomiast analizując wyniki działalności zaobserwować można, że zainteresowanie ofertą programową znacznie spada. Należy podkreślić, że w działaniach na rzecz wzmocnienia zdrowia konieczna jest współpraca jak największej ilości podmiotów, które odpowiadają za kształtowanie postaw prozdrowotnych na poziomie lokalnym.

Podjęte inicjatywy profilaktyczne, takie jak stoisko informacyjno-edukacyjne cieszą się dużym zainteresowaniem i niewątpliwie pomagają w podnoszeniu świadomości na temat zdrowia oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw zdrowotnych.